

نقش حقوق بین الملل در بهبود محیط زیست منطقه ی خاورمیانه

www.ketab.ir

مؤلف:

عمران حاتمی

سرشناسه	: حاتمی، عمران، ۱۳۵۶-
عنوان و نام پدیدآور	: نقش حقوق بین الملل در بهبود محیط زیست منطقه ی خاورمیانه / مولف عمران حاتمی.
مشخصات نشر	: ایلام: برگ آذین، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۳ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۴۱-۸۱-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: حفاظت محیط زیست -- خاورمیانه
موضوع	: Environmental protection -- Middle East
موضوع	: حقوق بین الملل محیط زیست
موضوع	: law, International Environmental
موضوع	: حقوق محیط زیست -- خاورمیانه
موضوع	: Environmental law -- Middle East
رده بندی کنگره	: TD۱۷۱/۵
رده بندی دیویی	: ۷۰۰۹۵۶۳۶۳
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۹۴۶۸۴۵
تاریخ درخواست	: ۱۳۹۸/۰۸/۲۱
تاریخ پاسخگویی	:
کد پیگیری	: ۵۹۴۴۶۶۲

نام کتاب: نقش حقوق بین الملل در بهبود محیط زیست منطقه ی خاورمیانه

نام مؤلف: عمران حاتمی

طراح جلد و صفحه آرایی: سمیرا سارانی

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: ۱۳۹۸

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۴۱-۸۱-۷

قیمت: ۳۸۰۰۰۰ ریال

نشانی ناشر: ایلام - میدان معلم - خیابان مبارزان - انتهای مبارزان ۱

همراه: ۰۹۱۸۹۴۸۵۲۵۹ - ۰۹۱۸۴۷۴۳۲۷۱

حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

تعریف واژگان	۱
مقدمه	۳
ریزگردها	۴
علل پیدایش ریزگردها	۹
باد، رطوبت و ریزگردها	۱۶
پوشش گیاهی و ریزگردها	۱۷
فرسایش و ریزگردها	۱۷
ریزگردها با منشاء تالابی	۱۹
اثرات مخرب ریزگردها بر محیط زیست	۲۰
اثرات گردوغبار بر زیست بوم طبیعی	۲۱
آلودگی بادی	۲۲
اکوسیستم دریایی	۲۳
اثرات زیانبار ریزگردها بر بهداشت و سلامت انسان	۲۴
سازمانهای بین المللی محیط زیست	۲۶
سازمان جهانی هواشناسی	۲۷

۲۷	 کمیسیون توسعه ی پایدار
۲۸	 اتحادیه بین المللی حفاظت از طبیعت
	محیط زیست بین المللی؛ کمیسیون حقوق بشر و کمیسیون های فرعی سازمان ملل
۳۱	 متحد
۳۳	 نهادهای قضایی بین المللی برای حل و فصل دعاوی زیست محیطی
۳۳	 دیوان بین المللی دادگستری
۳۸	 دیوان دائمی داوری
۴۰	 دیوان بین المللی کیفری
۴۵	 دیوان بین المللی حقوق دریاها
۴۶	 دادگاه ها و نهادهای داوری منطقه ای
۵۰	 اصول کلی حقوق بین الملل محیط زیست
۵۲	 اصل همکاری
۵۳	 اصول پیشگیری و کنترل
۵۶	 اصل گسترش ضمانت اجراها و توسعه آن به سیستم حقوق ملی
۵۸	 اصل برابری قضایی
۵۹	 اصل حق دسترسی به اطلاعات زیست محیطی
۶۲	 اصل استفاده غیر خسارت بار از سرزمین
۶۳	 کم کردن میزان انتشار گازهای گلخانه ای
۶۳	 اصل انصاف درون نسلی و بین نسلی
۶۴	 اصل مسئولیت مشترک اما متفاوت

۶۷	اصل حق بر آموزش در زمینه ی مسایل زیست محیطی
۶۸	اصل جبران خسارات زیست محیطی
۷۰	حق برخورداری از محیط زیست امن و سالم
۷۱	چالش های حقوق بین الملل محیط زیست و بحران ریزگردها
۷۳	ظرفیت ناکافی اداری
۷۳	تعهدات سیاسی ناکافی و پشتیبانی مردمی
۷۵	کافی نبودن طرح ها، لوایح واحکام حقوقی
۷۵	الزام آور نبودن قواعد زیست محیطی بین المللی
۷۶	کنفرانس های بین المللی محیط زیستی
۷۶	پیشینه و سیرتاریخی کنفرانس های بین المللی محیط زیست
۷۹	کنفرانس استکهلم
۸۲	نشست بین الدول درباره تغییرات آب و هوایی
۸۵	کنفرانس ریو ۱۹۹۲
۸۶	بیانیه ریو
۸۷	کنوانسیون مقدماتی در زمینه تغییرات آب و هوایی
۸۸	کنوانسیون تنوع گونه های گیاهی - جانوری
۸۹	اصول جنگلداری
۹۰	اجلاس ژوهانسبورگ
۹۳	اجلاس ریو ۲۰
۹۵	اجلاس کپنهاگ

۹۱۱	مقدمه
۹۲	اسناد حقوق بین الملل مرتبط باریزگردها
۹۳	کنوانسیون سازمان ملل متحد برای بیابان زدایی
۹۸	کنوانسیون تنوع زیستی
۹۹	کنوانسیون تغییر اقلیم
۱۰۱	برنامه سوم مونتیویدیو
۱۰۲	طرح اجرای اهداف اجلاس جهانی توسعه پایدار سال ۲۰۰۲
۱۰۳	دستور کار خاک های جهانی
	استراتژی برنامه محیط زیست ملل متحد در خصوص مدیریت بهره برداری از زمین
۱۰۴	و حفاظت خاک
۱۰۶	پروتکل کیوتو
۱۰۷	اصول جنگل
۱۰۷	اتحادیه بین المللی حفظ طبیعت
۱۰۹	برنامه عمل منطقه ای غبار
۱۱۱	موافقت نامه ۲۰۰۲ آسه آن برای کنترل مشکل گردوغبار
۱۱۲	موافقتنامه تأسیس مرکز عربی برای مطالعات مناطق خشک و بایر
۱۱۲	کنوانسیون تشکیل کمیته دائم کنترل خشکسالی بین المللی رای ساحل (Sahel)
۱۱۳	اصول حقوق بین الملل مرتبط باریزگردها
۱۱۳	اصل پیشگیری

۱۱۵	اصل حفظ تنوع زیستی
۱۱۵	اصل تقبل هزینه ها توسط آلوده کننده
۱۱۵	اصل اطلاعات و مشارکت
۱۱۶	اصل همکاری با دولت ها
۱۱۶	اصل جهانی شدن
۱۱۶	اصل موضوعات فرامرزی
۱۱۷	اصل تعهد به اعلام خطر به دولت ها
۱۱۷	ابعاد حقوقی مربوط به ریزگردها
۱۲۲	مسئولیت های بین المللی بر کنترل ریزگردها
۱۲۴	مسئولیت مبتنی بر خطا یا مسئولیت ذهنی
۱۲۵	نظریه خطر یا مسئولیت عینی
۱۲۶	مسئولیت بین المللی ناشی از اعمال معشده در حقوق بین الملل
۱۳۰	اثرات دادگاه بین المللی محیط زیست برای مقابله با هجوم ریزگردها
	چالش های موجود در حقوق بین الملل محیط زیست برای پرداختن به جرایم
۱۳۵	زیست محیطی مرتبط با ریزگردها
۱۳۸	ملاحظات حقوق محیط زیستی منطقه ای
۱۴۱	راهکارهای حقوقی بهبود حقوق بین الملل منطقه در خصوص ریزگردها
۱۴۱	همکاری منطقه ای
۱۴۲	وضع قوانین
۱۴۳	حمایت های جزایی از محیط زیست

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی نقش حقوق بین الملل در بهبود حقوق بین الملل منطقه (مطالعه موردی: ریزگردها) می باشد. مشکلات ناشی از ریزگردها در ایران در چند سال اخیر به گونه ی فزاینده ای نمود پیدا کرده تا جایی که به یکی از مهمترین چالشهای زیست محیطی کشور تبدیل شده است. وسعت خسارات ناشی از این پدیده تنها محدود به تهدید اراضی کشاورزی و مناطق صنعتی نبوده، بلکه با مختل نمودن زندگی عادی شهروندان آشکارا تبدیل به یک تهدید جدی زیست محیطی شده و واکنش افکار عمومی را به دنبال داشته است. در عصر حاضر به سبب پیشرفت صنعت و فناوری که باعث به وجود آمدن مسایل زیست محیطی و آلودگی های فراوان شده، محیط زیست به مسأله فراملی، فرامنطقه ای و بین المللی تبدیل شده است. امروزه در پی استفاده بی رویه از منابع طبیعی و عدم توجه به مباحث زیست محیطی و عدم رعایت الگوهای صحیح پیشرفت در قالب مفهوم توسعه پایدار، محیط زیست اطراف به شدت مورد صدمه واقع شده است. یکی از مسائل مبحث بیابان زایی است. بیابان زایی عامل اصلی توفان های شن و گرد و غبار به شمار می آید، چرا که با از بین رفتن پوشش گیاهی و تغییر آب و هوا، عوامل نگهدارنده ریزگردها از بین می رود و این غبارهای آلوده به راحتی وارد قلمرو کشورها می شود. در سال های اخیر شاهد بروز توفان هایی از این جنس بوده ایم که حتی اداره یک کشور را دچار اختلال جدی نموده اند. متأسفانه تاکنون موافقتنامه الزام آور بین المللی و یا منطقه ای در خصوص مهار ریزگردها توسط کشورها منعقد نشده و بنابراین

می بایست از میان معاهدات و قوانین بین المللی و اصول کلی حقوق بین الملل به بررسی این پدیده پرداخت. پژوهش حاضر سعی دارد با مطالعه اسناد و مقررات ملی و بین المللی به بررسی حقوقی در این زمینه بپردازد و اینکه کشورها (به ویژه کشورهای منشأ ریزگردها) چه تعهداتی در این زمینه بر دوش دارند.

www.ketab.ir